

Ο ΦΟΙΝΙΞ

ΟΝ είδον τὸ πρῶτον ἀνάγλυφον ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ, ὅταν ἐξαετὴς μόλις ἀπεθαύμαζον ὑπερμεγέθη δεκάραν, ὡς τὴν ἐνόμιζον.

Εἶχεν ἀπλωμένας τὰς πτέρυγας τὸ πτηνὸν καθήμενον ἐπὶ δέσμης ξύλων, ἀπο τῶν ὁποίων γλῶσσαι πυρὸς περιέβαλλον τὸ σῶμά του, ἐνῷ τοῦτο μὲ τεταμένον τὸν λαιμὸν ἀνέβλεπεν ἀτάραχον πρὸς ἀκτινοβόλον σταυρὸν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του.

Δὲν ἐγνώριζον οὔτε τί ἦτο τὸ νόμισμα, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας, οὔτε ποῖον ἦτο ἐκεῖνο τὸ πτηνόν, οὔτε ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ ἀναγνώσω τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα τὸ περιέβαλλον κύκλῳ καὶ τὰ ὁποῖα ἐσημείουν ἐν ἡγιασμένον ὄνομα «Ἰωάννης Καποδίστριας, Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος», ὄνομα τὸ ὁποῖον ὁσάκις ἀναπολήσω, (καὶ τὸ ἀναπολῶ τόσον συχνότερα, ὅσον δυστυχεστέρα καὶ ἀπελπιστικωτέρα ἀποβαίνει τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος ἡ θέσις,) ἡ ψυχὴ μου κάμπτεται εἰς γονυκλισίαν.

Ὡς ἐὰν μὲ ἐκυρίευσεν ἕκτοτε ἡ ἀντίληψις τῆς ἀλληγορίας τῆς ὁποίας οὐδὲ ἀμυδρὰν ἰδέαν ἡδυνάμην φυσικὰ νὰ ἔχω, οὐδεμίαν ἡσθάνομην ἀνησυχίαν διὰ τὸ πτηνὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶλεπον ἐκεῖ πυρπολούμενον, ἐνῷ προσητένιζε τὸν σταυρὸν τὸν ἀκτινοβόλον, ἐγὼ ὁ ὁποῖος τόσον συνεπόνουν πᾶν ἔμψυχον, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζον πάσχον ἢ κινδυνεῦον! -- Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι οὐδὲν ἐκινδύνευσεν, ὅτι αἱ φλόγες ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι τὸ περιέβαλλον τὸ ἐνεψύχουν καὶ τὸ ἐθέρμαινον ἀπλῶς, ὅτι ζωὴν ἤρπυετο ἐξ αὐτῶν. Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα αὐτὰς τὰς ἐντυπώ-

σεις, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἀνελυόμην εἰς δάκρυα ἐπὶ τῇ θεᾷ οἰασ-
δήποτε λυπηρᾶς εἰκόνας.

Τὰ αὐτὰ δὲ συναισθήματα μοὶ ἐνέπνεεν ἡ θεὰ τῆς αὐτῆς
εἰκόνας, μεγαλειτέρας, ὠραιότερας, πολυχρώμου, προσηλω-
μένης ἄνωθεν τῶν θυρῶν δύο οἰκίῶν τῆς συνοικίας μας. —
Δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη τότε, οὔτε τὰς ἀσφαλιστικὰς ἐταιρίας,
οὔτε τὰ σύμβολά των. Ἦτο ὁ Φοῖνιξ.

* *
*

Πρὸ πάσης ἄλλης πληροφορίας περὶ τοῦ παραδόξου πτη-
νοῦ, μανθάνομεν ἐκ τοῦ Ἡσιόδου, ὡς τοῦλάχιστον παραθέ-
τει τοὺς στίχους αὐτοῦ ὁ Πλούταρχος (Περὶ ἐκλελειπότην
χρηστηρίων § 11.) τὴν ἡλικίαν, εἰς ἣν ἡδύνατο νὰ φθάσῃ τὸ
πτηνόν.

*Ἐννέα τοι ζῶει γενεὰς λακέρνυζα κορώνη
Ἀνδρῶν ἡβόντων. Ἐλαφος δὲ τε τετρακόρωνος.
Τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκειται αὐτὰρ ὁ Φοῖνιξ
Ἐννέα τοὺς κόρακας Δέκα δὲ ἡμεῖς τοὺς φοῖνικας
Νύμφαι εὐπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.*

Ἦδη, ἐὰν ἐναντίον τῶν σοφιστικῶν ἀναπτύξεων τοῦ Χαι-
ρωνέως φιλοσόφου περὶ τοῦ τίς ὁ ἀκριβὴς χρόνος μιᾶς γενεᾶς,
αἱ ὁποῖαι οὐδόλως μὲ ἐπείσαν, δεχθῶμεν ὡς γενεὰν κατὰ τὴν
κοινὴν ἐκδοχὴν τὸ χρονικὸν διάστημα τριακονταετίας, φθάνο-
μεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βεβαιώσεων τοῦ Ἡσιόδου, κατόπιν
ὑπολογισμοῦ, (ὀλίγον κοπιαστικοῦ ἀληθῶς,) εἰς τὸ πόρισμα,
ὅτι ὁ Φοῖνιξ ζῆ ἔτη 23,760.

Ἐν ἄλλοις λόγοις ὁ πρῶτος Φοῖνιξ, τὸν ὁποῖον εἶχον σύν-
τροφον οἱ πρωτόπλαστοι ἐν τῷ παραδείσῳ, πρὶν ἢ ἡ Εὐὰ πα-
ραδοθῇ εἰς τὴν ὀπωροφαγίαν, θὰ ζήσῃ ἀκόμη ἱκανὰς χιλιά-
δας ἐτῶν. Ἐὰν ὅμως πάλιν θέλετε νὰ δεχθῶμεν τὸν ὑπολο-
γισμὸν τοῦ Πλουτάρχου, καθ' ὃν ἡ γενεὰ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς
μόνου ἐνιαυτοῦ, φθάνει εἰς ἡλικίαν 882 ἐτῶν, ἀρκετὴν, ὥστε
νὰ ζῇ ἔτι ὁ Φοῖνιξ, ὁ ὁποῖος εἶδε τὸ φῶς τέσσαρας αἰῶνας
πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκτὸς ἐὰν ὑπέ-
στη βίαιον θάνατον.

Θὰ μὲ ἐρωτήσετε τί εἶνε τὸ πτηνὸν τοῦτο. Εἶναι μόνον βέβαιον περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀνάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν γαμφωνύχων καὶ τὸ γένος τῶν ἀετῶν (*falco*) ἄλλ' οὐδὲν ζωολογικὸν μουσεῖον τὸν φιλοξενεῖ καὶ φοβοῦμαι, ὅτι δυσκόλως θὰ ἀνεύρετε τῆς ὑπάρξεώς του μάρτυρας αὐτόπτας.

Καὶ ἐν τούτοις ἔγραψαν τόσα περὶ αὐτοῦ καὶ Ἕλληνες καὶ Λατῖνοι καὶ Βυζαντινοὶ καὶ νεώτεροι! Ἀφοῦ καὶ μονογραφίαν περὶ τοῦ Φοίνικος ἔγραψεν ὁ Larcher ἐν τοῖς *Memoires de la classe d'histoire et de litterature* τῆς γαλλικῆς ἀκαδημίας *des inscriptions et des belles lettres* (ἔτος 1815 σελ. 166 ἐπόμεναι).

Μετὰ τὸν Ἡσίοδον ἃς ἴδωμεν τί λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Ἡρόδοτος, ὁ ἀρχαιότερος μετὰ τὸν Ἡσίοδον ἀσχοληθεὶς περὶ τοῦ Φοίνικος, ὁ ὁποῖος τὸν θέλει ζῶντα τὴν ζωὴν τῶν ῥόδων, τὴν ζωὴν τῶν χρυσαλλίδων, ἡμίσειαν δηλαδὴ μόνον χιλιετηρίδα, τὸν παριστᾷ δὲ τόσον φιλοπάτορα, ὥστε νὰ φέρῃ περιεργιζόμενον εἰς σμύρναν τὸ λείψανον τοῦ πατρός του ἐξ Ἀραβίας, ὅπου ποιεῖται τὰς διατριβάς, εἰς τὴν Ἡλιούπολιν τῆς κάτω Αἰγύπτου, καὶ νὰ θάπτῃ αὐτὸν οὕτω τεταριχευμένον, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Ἀμενώφιος καὶ τοῦ Σεσώστριδος εἰς τὰς κρύπτας τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἡλίου. Ἀλλ' ἃς ἀφήσωμεν τὸν Ἡρόδοτον νὰ ὁμιλήσῃ. — (Ἡροδ. Βιβλ. II. 73.) «Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἱρός, τοῦνομα Φοῖνιξ. Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ εἶδον εἰμὴ ὅσα γραφῇ καὶ γὰρ σπάνιος ἐπιφοιτῇ σφι (ἐν Αἰγύπτῳ δηλαδὴ) δι' ἐτέων, ὡς ἡλιουπολῖται λέγουσι πεντακοσίων φοιτᾷν δὲ τότε λέγουσιν ἐπειδὰν οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. Ἔστι δὲ ἐν τῇ γραφῇ αἰετῶ παρόμοιος, τοσὸς δὲ καὶ τοιόσδε τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ ἐρυθρά· ἐς τὰ μάλιστα αἰετῶ περιήγησιν ὁμοιότητος καὶ τὸ μέγεθος. Τοῦτον δὲ λέγουσι μηχανᾶσθαι τάδε· ἐξ Ἀραβίας ὁρμώμενον εἰς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου κομίζειν τὸν πατέρα ἐν σμύρνα ἐμπλάσσοντα καὶ θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἱερῷ». — Προσθέτει ὅμως δυστυχῶς ὁ Ἡρόδοτος, (τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις ὁ ὀσιος Χαιρωνεὺς καταγγέλλει ἐπὶ ψευδολόγῳ κακοηθείᾳ), ὅτι τίποτε ἐξ ὧων τούτων δὲν πιστεύει.

Θὰ διεῖδεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Φοῖνιξ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἔπαιζε τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον σήμερον ὁ

ὑπερμεγέθους θαλάσσιος ὄφιν, καὶ ὁ γιγάντειος πολύπους, ζῶα, τὰ ὅποια πολλοὶ καὶ κανεῖς δὲν εἶδε.

Ὅπως δὴποτε ἐνῶ οἱ ἀνωτέρω μεθ' ὅλην τὴν μακροβιότητα αὐτοῦ παριστῶσι τὸν Φοῖνικα θνητόν, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ μυχτυρίαι ἀναπτύσσουσιν τὴν τόσον πεινητικὴν παράδοσιν, καθ' ἣν εἶναι ἀθάνατος, ἀνερχόμενος κατὰ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ γῆρας ἐπὶ πυρᾶς καὶ ἀναγεννώμενος ὁ αὐτὸς ἐκ τῆς τέφρας του. Οὕτω ὁ Λουκιανός, ἐν τῇ σκληρᾷ καὶ ἀγρίως ὑβριστικῇ περὶ τῆς Περειγρίνου τοῦ Πρωτέως τελευτῆς διηγήσει του, παριστᾷ τὸν Περειγρίνον αὐτοκτονοῦντα ἐπὶ πυρᾶς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, εἰς ἐνδειξιν περιφρονήσεως τοῦ θανάτου καὶ πίστεως εἰς ἀναβίωσιν (ὁ φιλόσοφος οὗτος ἐσχετίσθη ἐν Μυσίᾳ τοὺς χριστιανούς τοῦ δευτέρου αἰῶνος) λέγει δὲ ὅτι δὲν ἤθελε πλέον νᾶ ὀνομάζεται Πρωτεύς, ἀλλὰ Φοῖνιξ, διότι καὶ τὸ ἰνδικὸν τοῦτο ὄρνειον ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ὅταν φθάνῃ τὸ ἔσχατον γῆρας. — Ἀναλόγους δὲ ἐκθέτουσι τοὺς περὶ τοῦ Φοῖνικος μύθους ὁ Φιλόστρατος ἐν βίῳ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως, ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ Ἀχιλλεὺς Τάτιος, ὁ Τάκιτος ὁ Κλαυδιανός. Ἀλλ' ἐγὼ τοῦ Πλινίου μόνον, καθ' ὃ εἰδικοῦ, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν ἦτο ὁ Βυφφὼν ἢ ὁ Κυβιὲ τῆς ἐπρχῆς του, θὰ παραθέσω τὸ περὶ Φοῖνικος χωρίον. (Plinii Natur. hist. LX. § 2) « Ἡ Ἰνδία καὶ ἡ Αἰθιοπία, λέγει, γεννοῦν τὰ ὠραιότερα πτηνά. Τὸ περιφημότερον πάντων εἶναι ὁ Φοῖνιξ, ἐὰν τὰ περὶ τῆς ὑπάρξεώς του δὲν ἀποτελοῦν μῦθον. Ζῇ ἐν καὶ μόνον καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον, ὀλίγοι δὲ τὸ εἶδον. Ἐχει, λέγουσιν, μέγεθος ἀετοῦ, περὶ τὸν λαιμὸν πείλωμα λάμπον, ὡς χρυσὸς (Auri fulgore circa colla) τὸ λοιπὸν δὲ σῶμα ἔχει πορφυροῦν, τὴν οὐρὰν κυανῇν με παρένθετα ῥοδόχροα πτερά, καὶ λοφίον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ πρῶτος, ὅστις τὸ περιέγραψεν ἀκριβέστερον, εἶναι ὁ Μανίλιος, ὁ ἐνδοξος συγκλητικὸς. Λέγει ὅτι οὐδεὶς εἶδε τὸ πτηνὸν τοῦτο ποτὲ τρωγόν· ὅτι ζῇ ἐν Ἀραβίᾳ 509 ἔτη, γηρᾷσκον δέ, κατασκευάζει καλιὰν ἐκ κασσίας καὶ ἄλλων εὐωδῶν κλάδων, ὅτι πληροῖ ταύτην ἀρωμάτων, (easiae thurisque surculis construere nidum) καὶ θνήσκει καίόμενον ἐπ' αὐτῆς· ὅτι ἐκ τῆς τέφρας τῶν ὀστέων καὶ τοῦ μυελοῦ αὐτῶν γεννᾶται κατ' ἀρχὰς σκώληξ, ὅστις μεταμορφοῦται εἰς Φοῖνικα. Τὸ

πρῶτον αὐτοῦ καθήκον εἶναι νὰ ἀποδώσῃ ἐπικηδεῖους τιμὰς εἰς τὰ λείψανα τῆς πρώην αὐτοῦ ὑπάρξεως καὶ φέρει ταῦτα μεθ' ὀλοκλήρου τῆς καλλιᾶς εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἡλίου ἐπὶ βωμοῦ. — Προσθέτει δὲ ὅτι ὁ Κορνήλιος Βαλεριανὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Φοῖνιξ ἐνεφανίσθη ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κοίντου Πλαυτίου καὶ τοῦ Σέξτου Παπινίου, (789 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης) καὶ ὅτι μετηνέχθη ποτὲ ὁ Φοῖνιξ εἰς Ρώμην ἐπὶ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, ἀλλ' ὅτι κοινὴ ὑπῆρξε πεποιθήσεις, ὅτι οὗτος δὲν ἦτο ὁ ἀληθὴς Φοῖνιξ. »

Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης τὰ ὑπὸ τοῦ Πλινίου κατὰ διήγησιν τοῦ συγκλητικοῦ Μανιλλίου γραφόμενα ἔχουν πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Ἡροδότου.

Τοιαύτης οὔσης τῆς περὶ τοῦ πτηνοῦ τούτου ποιητικωτάτης παραδόσεως, ὁ χριστιανισμὸς ὁ ἔχων ὡς δόγμα τὴν ἀθανασίαν, ἐν τῇ πίστει τοῦ ὁποῦ ἐνικήθη ὁ θάνατος, καὶ καθ' ὃν τοῦ σώματος τὴν ἀποσύνθεσιν ἐπακολουθεῖ ἡ ἀνάστασις ἐν αὐθυπαρξίᾳ ἀτελευτήτῳ, οὐδὲν ἡδύνατο νὰ εὕρῃ ποιητικώτερον καὶ παραστατικώτερον τῆς τόσον παρηγόρου πίστεως σύμβολον, ἀπὸ τὸν Φοῖνικα. Διὰ τοῦτο ἐν ἀναγλύφοις τάφων τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸν Φοῖνικα ἀπαντῶμεν γεγλυμμένον, σύμβολον τῆς εἰς νέαν ζωὴν ἀναστάσεως καὶ τοιοῦτον σύμβολον θεωροῦσιν αὐτὸν οἱ χριστιανοὶ πατέρες τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (Aussonius. Epist. ad Paul. — Κλήμης Ῥώμης. Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Α'. κεφ. 25. 26. — Ὠριγένης κατὰ Κέλσου Δ'. — Γρηγορ. Νανζιαζηνὸς λόγος 37ος. — Tertullianus, De resurrectione carn. — Περιέργον δὲ ποίημα περὶ Φοῖνικος ἔγραψεν ὁ Λετάντιος (1).

Καὶ ἤδη ὅταν ἡ Ἑλλὰς σχίζουσα τὰ ἐνιάφια σάβανα ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου, ἐν ᾧ ἐπὶ τόσους αἰῶνας κατέκειτο, ὅταν ἀληθῶς ἐκ τῆς τέφρας τῆς ἀνεγεννήθη, κατὰ τὸν ποιητὴν

σὰν τὴ σπῖθα κρυμμένη στὴ στάχτη,

ποῖον παραστατικώτερον, ποῖον ποιητικώτερον σύμβολον ἡδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ὡς αἰώνιον αὐτοῦ ἔμβλημα τὸ ἐκ νεκρῶν

(1) Τὰς πηγὰς ταύτας ἔσχε τὴν εὐμένειαν νὰ μοι ὑποδείξῃ ὁ διαπρεπὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς κύριος Ν. Πολίτης.

ἀναστὰν ἐλληνικὸν ἔθνος ἢ τὸν Φοῖνικα, τὸν ὁποῖον ὁ μόνος αὐτοῦ πατὴρ καὶ Κυβερνήτης, ὁ ἀδισαίστως πιστεύσας καὶ ἐργασθεὶς ὑπὲρ θεμελιώσεως ἀληθοῦς ἐλληνικοῦ μέλλοντος, ἔταξεν ἔμβλημα αὐτοῦ ; Ἡδύνατο ἐπιτυχέστερον νὰ συμβολίσῃ τὴν πίστιν του εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος ὁ μέγας τοῦ ἔθνους πολίτης ;

Ἄγνοῶ ἂν τοῦτο ὀφείλεται εἰς ἰδίαν αὐτοῦ ἔμπνευσιν. Διότι πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι εἰς ἓν ὀρειχάλκινον πυροβόλον, τὸ ὁποῖον ἐξ ἔτη πρὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Καποδιστρίου εἶχε πέμψει εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα ἡ φιλελληνικὴ ἐταιρία τοῦ Λονδίνου, φέρεται ἀναγεγλυμμένος ὁ ἀπὸ τῆς τέφρας του ἀναγεννώμενος Φοῖνιξ μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς : « Ἡ βρεττανικὴ τῶν Φιλελλήνων ἐταιρία τῇ Ἑλλάδι 1823 » (1).

Δὲν πιστεύω ἐν τούτοις ὅτι ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἐκ τούτου ἐνεπνεύσθη τὴν ἰδέαν τοῦ Φοῖνικος ὡς ἐθνικοῦ ἐμβλήματος, καθ' ὅσον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι εἶδε τοῦτο ἅμα κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Κυβερνήτης.

Ὅπως δὲ ποτε τὸ ἔμβλημα τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν νομισμάτων καὶ ἀπὸ τῆς σημαίας τοῦ ἔθνους ἐξεδίωξεν ἡ βαυαρικὴ δυναστεία ἀντικαταστήσασα διὰ τοῦ στέμματος καὶ τῶν ρόμβων τῶν Οὐίτελσβάχων. Καὶ ἡ δευτέρα δὲ Συνέλευσις ἐκ βυζαντινῆς κολακείας ὀρμηθεῖσα ἄλλα ἐδέχθη ἐμβλήματα.

Ἴσως ἐν τούτοις εἶχον δίκαιον. Ἴσως, οἴμοι, εἶναι ὄνειρον ἡ ἀνάστασις τοῦ ἐλληνισμοῦ· ἴσως, τίς ἠξεύρει, βαίνομεν πρὸς ἐθνικὸν θάνατον, ὡς πολιτευόμεθα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν προσῆκεν εἰς ἡμᾶς, ἔμβλημα ἀναστάσεως καὶ ἐθνικῆς ἀθανασίας, — τὸ ἔμβλημα τοῦ Φοῖνικος.

Αὐγούστος τοῦ 1895.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

(1) Τὸ πυροβόλον τοῦτο, ἀντὶ νὰ κοσμήῃ τὸ ἐθνογραφικὸν Μουσεῖον, ὑπουργικῇ ἀδείᾳ παρεχωρήθη εἰς τινὰ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ὀπλοστασίου ὡς ἄχρηστον.